

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Pontoppidan, Henrik.; Titelbill. af Thorv. Niss i
Ramme af G. Heilmann ; Dekorationerne ved
Hans Tegner.

Titel | Title:

Et Endeligt : en Landsbyhistorie

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kbh. : Schubothé, 1904

Fysiske størrelse | Physical extent:

34 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

H. Pontoppidan,

Et Endeligt.

1904.

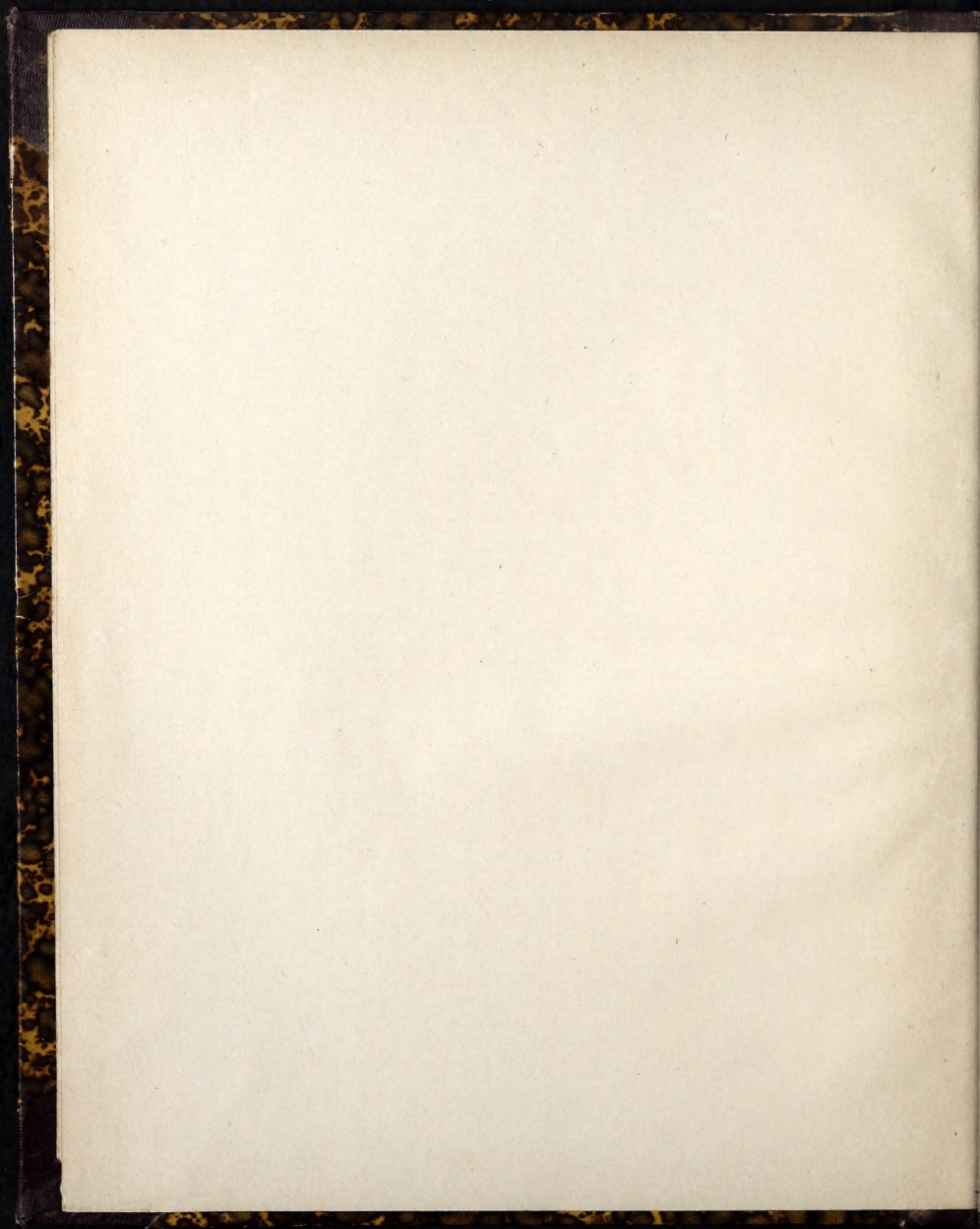
57, - 237.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020755009

HENRIK PONTOPPIDAN

ET ENDELIGT

1905. 4. 266.

DET SCHUBOTHSKE FORLAG

ET ENDELIGT

TITELBILLEDE AF THORV. NISS
I RAMME AF G. HEILMANN
DEKORATIONERNE VED HANS TEGNER
OPLAG: 2000 EKSEMPLARER
KØBENHAVN 1904

HENRIK PONTOPPIDAN

ET ENDELIGT

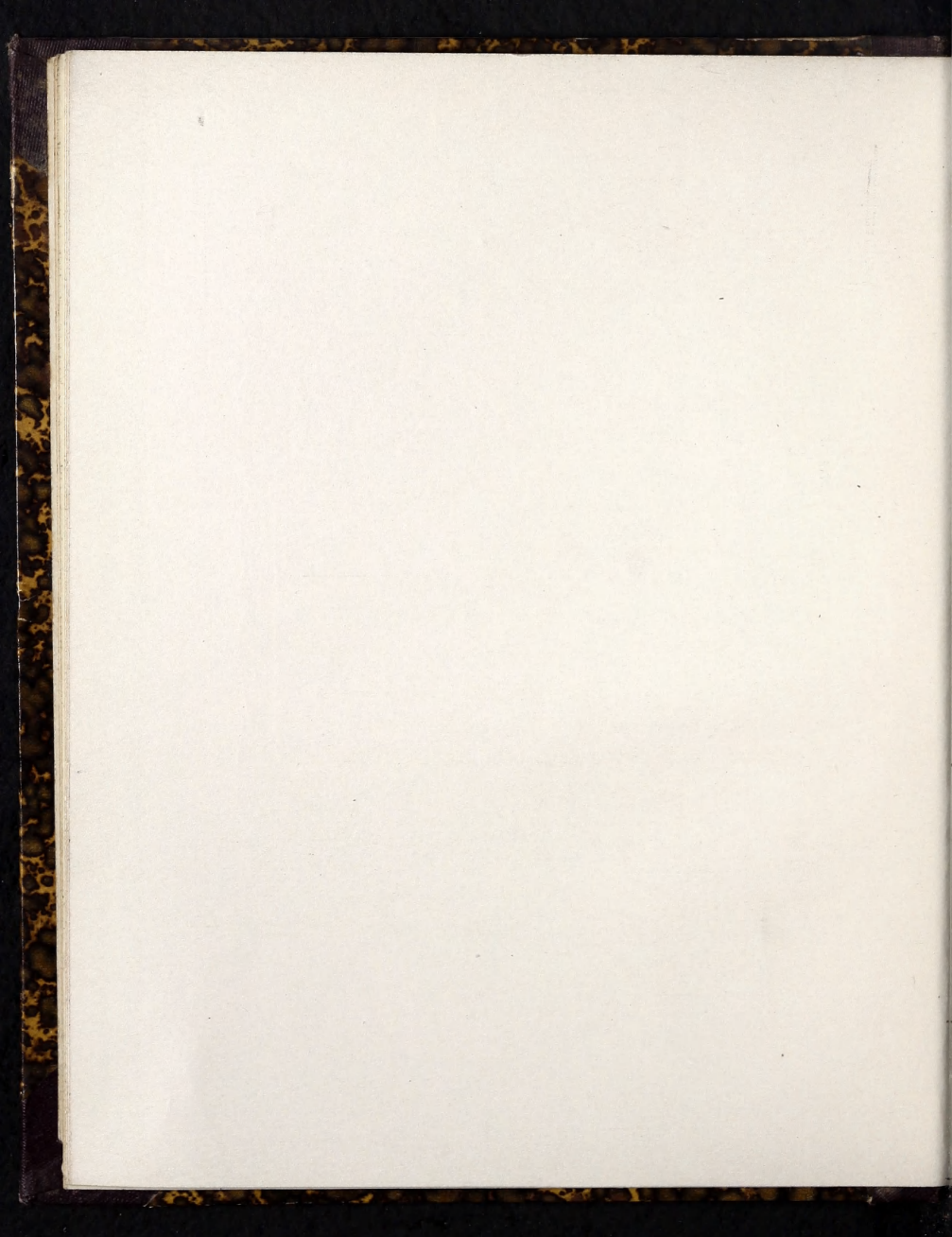
EN LANDSBYHISTORIE

DET SCHUBOTHESKE FORLAG

J. GOHENS BOEKVERKER
(GEORG A. BACH).

I

DER rumlede et gammelt Køretøj ud fra en stor, mørk Granskov. Vognen var en lille lav Fjællekasse, der syntes at maatte skrive sig fra Hedenold; Manden, som sad og ludede paa Agefjælen med Tøjlen hængende løst i Haanden, var tydeligt nok heller ikke fra i Gaar; og at den stakkels knoklede Skabning, der trippede foran i smaa stive Hop, nogensinde havde været en rigtig Hest, havde man næsten ondt ved at forestille sig. Nu var Haarene paa Dyret lange og graa, især under Bugen, hvor Vejsølet havde hængt sig fast i haarde Kager; Hofferne stod frem som et Par Hanke, og der hang langt Skjæg under Hagen og bag de tykke Koder.

Op fra Vejgrøften dukkede et rødt, grinende Hoved, der raabte:

„Ih se, Goddag! . . . Du er nok kommen i Stadskareten i Dag, Fatter Ingvor!“

Det var Vejmanden. Han sad og spiste sin Frokost i Skyggen af en lille Høstak og var gærne i godt Lune, saa længe det stod paa.

Men den gamle Mand vendte mimrende Ansigtet til den anden Side og saae ud over Ørene paa „Stjerne“ — saaledes hed det gamle. Øg paa Grund af en lille rund Blis.

„Snurrig gammel Tingest,“ mumlede Vejmanden ved sig selv og dukkede atter ned til sit Smørrebrød, mens Vognen skumplede videre hen ad den støvede Landevej.

Nu kunde Stjerne atter bevæge sig saa utvungent, som den vilde. Thi den havde for Vane, naar den passerede Fremmedfolk, at lægge Ørene tilbage og knejse med Nakken, maaske for at se ung og fyrig ud.

Det var en varm Dag, og Støvet laa tomme-tykt over Vejen. Stjerne, hos hvem enhver Bevægelse udtrykte den yderste Anstændighed, flyttede igen de tynde, krogede Ben saa ær-

bart og forsigtigt, at der bare stod en lille bitte Røgsky omkring hver Hov. I et ligesom jomfrueligt Løb nyslede den hen ad Vejen, idet den holdt sin bitte Stump af en Hale saa sirligt ud fra Kroppen, som man kunde tænke sig gamle Damer gøre, dersom de havde nogen.

Den gamle Mand lod Stjerne gaa, som den selv vilde; de var for gode Venner til at have noget at udsætte paa hinanden. Naar undtages en ubevidst Rokken med det lille, indskrumpede Hoved, rørte han sig ikke; det saa' næsten ud, som om han sov. Men naar han mødte nogen paa Vejen, vendte han regelmæssig Hovedet til den anden Side; og idet han gjorde sig blind for deres Hilsen, begyndte han igen sin underlig urolige Mimren.

„Fatter“ Ingvor var nemlig bleven menneskesky paa sine gamle Dage. I ethvert Ansigt mente han at se dette overbærende Smil, der tyngede ham haardere end alle hans fem og firsindstyve Aar. I sine mismodige Øjeblikke kunde han blive ganske ængstelig for, at Vorherre havde glemt

ham og at han maaske endnu i mange Aar skulde vandre omkring i denne Verden som en Uregelmæssighed, til Morskab for Voksne og til Skræk for uartige Børn, der var voksede fra Skorstensfejeren.

Med Sorg havde han ogsaa hørt, at man inde i Landsbyen kaldte ham „den lille Vorherre“.

Som han nu igen sad i disse Tanker, opdagede han en elegant Ekvipage, der kom rullende hen imod ham inde fra en Tværvej og ugenert standsede netop i Vejenes Overskæring, saa han ikke kunde komme frem.

En adræt Tjener med Gamasjer og Skilning i Nakken hoppede fra Bukken og aabnede Vogndøren, idet han ærbødigt blottede et lille Pomadehoved, mens Herrene steg ned. Med et galant Buk lukkede han atter efter dem og smilte lyksalig, da det behagede den ene af Herrerne at lægge sin blanke Hundesnude (d. v. s. den, hvormed Ridepysken endte) paa hans Opstoppernæse, mens han uddelte en Ordre.

Denne hans lille, af Fedt struttende Herre var ligesom nedstøbt i en Form, dannet af en grønkantet Jakke og gule Ridebenklæder — saa stramt og glat sluttede alt omkring ham. Til alle Sider var han rund og trind som en velstoppet Pølse og bestod forøvrigt af lutter blanke Hundehoveder overalt, hvor saadanne med nogen Rimelighed kunde anbringes.

Den anden derimod var en høj, bønnestagelank Skikkelse med et saakaldt fornemt Smil under et friseret Overskæg.

Uden at tage Notits af det gamle Køretøj, der taalmodigt maatte vente, indtil Tjeneren efter modtagen Ordre havde samlet en stor Bregnebuket ved Grøftekanten, lod de tvende Herrer sig komplimentere af et Par Bønder, der havde ventet her ved Korsvejen for at ledsage Herskabet paa en Træudvisning i Skoven.

Omsider fik de høje Herrer dog Øje paa den gamle, der var standset et Stykke borte; og efter en Stund at have betragtet ham paa Afstand nærmede de sig langsomt og smilende.

Stjerne smækkede øjeblikkelig Ørene tilbage og knejsede med Nakken. Et forføngeligt Udtryk i dens store mørke Øjne kunde tyde paa, at den var overbevist om, at de gode Herrer kom for at beundre dens smukke Skabelon og dydige Levnet. Men den vidste jo rimeligvis ogsaa, at den nu i snart syvogtyve Aar havde stridt og stræbt sammen med sin gamle Husbond for at skaffe Greven og Præsten og Degnen, hvad deres var, og endda bjærge lidt til Husbehov. Og ifald den nu tillige tænkte paa, at den samtidig havde været en altopoffrende Moder for tretten gode danske Heste — saa var det jo endelig ikke saa underligt, om den mente, at alt dette var noget at rose. Men for Resten var det vitterligt, at gamle Stjerne gik i Barndom.

„Hvor er det Køretøj fra, Gamle?“ spurgte Herren med det fornemme Smil, idet han med det ene Øje skelede ned til sin tykke Ven med Hundehovederne.

„Fra Lillelunde Mark“, svarede Niels Ing-

vor kort med sin lille sprukne Stemme og saae bort.

„Naa! . . . ja, saa! . . . Jeg troede paa Ære, det var fra Gammelstrup“, sagde Herren og saae sig omkring med Smilet.

Bønderne forstod, at det skulde være en Vit-tighed, og gnæggede pligtskyldigst. Men da den tykke derpaa paa sin joviale Maade klappede Øget over de fremstaaende Sideben og sagde: „Hør, min gode Mand, I har sgu' vist sat den forkerte Ende til Krybben, hæ!“ — først da brød de ud i rigtig Latter, for den forstod de.

Niels Ingvor gav et hastigt Ryk i Tømmen, og det var et halvt Mirakel, at ikke baade Vogn og Hest trillede i Grøften. Maaske forblindet af sin indbildte Triumf satte Stjerne uden at ænse sine Svagheder frem i et sandt Rejespring, saa det var lige akkurat, at den herskabelige Ekvipage fik Tid til at gøre Plads paa Vejen; — hvorpaa hun stolt stampede videre med sin dybt svajede Ryg og oprejste lille Halestump.

Men først et langt Stykke henne fik den

gamle Mand atter Rede paa sine Tanker. Med et enfoldigt og vemodigt stirrende Blik saae han ud over sin trofaste Ven og kunde ikke begribe, hvorfor man dog blev saa latterlig, naar man blev gammel.

Paa den flade Lillelunde Mark laa Niels Ingvors brøstfældige lille Hytte, et Stykke fra Vejen. Skorstenen sad og dinglede paa den sammen-sunkne Tagryg, Straataget begyndte at flosse, og rundt om Kartoffelhaven var Gærdet nedtraadt paa lange Strækninger.

Da han kørte ind ad den grønne Laage, saae han sig omkring og sukkede.

Hans Hænder var for svage nu: han magtede intet mer. Han følte, at det altsammen mere og mere vilde synke sammen omkring ham. Og dog havde ogsaa han en Gang drømt om, hvor dejligt det skulde blive paa de gamle Dage, efter et langt og brydsomt Liv, endelig at føle Hvile og Sorgenløshedens Velbehag.

Da han havde strøet ny Halm i Baasen under Stjerne og puslet lidt om Koen, stod han

længe med Møggreben i Haanden fortabt i dybe Tanker. Han stod og grundede paa noget, som i den sidste Tid var dukket op i hans Hu. Det var en lille, lønlig Tvivl om, hvorvidt nu ogsaa Verden virkelig — som der stod i Bibelen — var skabt saa „saare godt“.

Der sad en lille Krog oppe paa Spiltovsbjælken. Han havde set paa den oftere. —

II

I NDE i den lille pæne Stue skinnede Solen varmt gennem Ruderne mellem blomstrende Gyldenlak, dannede lysende Firkanter paa det lerstampede, sandstrøede Gulv og fik et Par gamle blanke Kobbersager til at skinne paa Hylden over Døren. Alt derinde var grumme gammeldags; det affældige, ormædte Egebord, den firkantede Bilæggerovn med de tynde Snirkelben og Medaillonerne paa Siderne, de store Alkovesenge, Slagbænken, det grønmalede Hjørneskab og de riflede Paneler, alt syntes at være fra det forrige Aarhundrede, — lige til Luften derinde, saa indestængt var den.

Henne fra Krogen lød tunge Perpendikelslag fra et gammelt Ur. Og Stilheden i Stuen var saa dyb, at hvert Sekund syntes at leve et helt

lille Liv. Nogle store, søvnige Fluor hvirvlede nu og da op fra Gyldenlakkerne i Vindueskarmen, bumsede mod Ruderne og faldt tilbage igen i Blomsterne.

I Ovnkrogen sad en gammel Kone.

En stor Bibelbog laa opslaaet foran hende i hendes Skød. Og mens de tykke Tommelfingre paa de foldede Hænder snart samledes, snart skiltes, læste hun i Apostlenes Gærninger.

Saaledes kunde den gamle Kone sidde urokkelig i Timevis med sin kære Bog, der havde været hendes Trøst i alle Verdens Trængsler. Hurtigt gik det just ikke med hendes Læsning, thi hun tog sig gjerne et lille Blund mellem hvert Vers for — som hun sagde — bedre at fæstne det i Hukommelsen.

Varede det imidlertid alt for længe mellem hver Gang, at Stilheden i Stuen brødes af den krattende Lyd af et Blad, der vendtes, hældede et brunlokket, ungt Pighoved med store brune Øjne sig frem fra den anden Side af Bilæggerovnen og sagde:

„Mormor — sover du?“

Den gamle Kone fór ved disse Ord ganske lidt sammen og rystede paa Hovedet uden at tage Øjnene fra Bogen. Derefter læste hun det næstfølgende Vers halvhøjt i et langsomt, mumlende Foredrag, indtil alt snart efter igen døde hen i den gamle Stilhed.

Den unge Pige satte atter Rokkehjulet i Gang med sin Haand og samlede Uld-Totten i sit Skød. Og mens Traaden løb og Hjulet snurrede, skottede hun nu og da fornøjet ned til Siden og gav sig til med den ledige Fod at klø en Kat, som laa og døsede under Ovnens, hen ad dens graastribede Ryg.

Hun hed Johanne og var 17 Aar. Men der var noget eget barnligt-blødt over hende, der gav hende et meget yngre Udseende. Det kom frem i ethvert af hendes roligt skiftende Udtryk, — i det paapasselige Blik f. Eks., hvormed hun tittede frem bag Ovnens og saae paa sin Bedstemoder, ligesom ogsaa i en ejendommelig Bevægelse, hvormed hun idelig maatte stryge

en lang Lok af sit uregerlige brune Haar fra Øjnene hen bag Øret. Og det skinnede frem i det lille sorgløse Smil, der spillede om hendes Mund, naar hendes røde Strømpefod strøg hen over hendes Hjærtensvens graa-tribede Ryg og fik den til at knurre velbehageligt.

Men ved den mindste usædvanlige Lyd fór det igennem hende med et lille frygtsomt Sæt. Og undertiden, naar hun faldt i Tanker, og Rokkehjulet gik i Staa og Traaden slap hende af Haanden, og mens hendes Blik søgte ud gennem Ruderne i en lang, drømmende Stirren, kunde hun altsombedst tage Øjnene til sig igjen med en pludselig Trækning, som om hun standsede i en Tankegang, der forskrækkede hende. —

„Guds Fred i Stuen“, sagde Niels Ingvor, da han traadte ind.

„Tak, Far“, svarede den gamle Kone langsomt, foldede Brillerne sammen og lagde dem i Bogen. „Naa, Johanne — kan du saa skaffe vor Far lidt Spise“.

„Ellers Tak, Mor — men det kan være det samme“, sagde Manden.

„Hvor har du da spist?“

„Jeg har ikke spist. Men jeg er heller ikke nødlidende“.

„Ja, saa faar det være, Johanne“, sagde Konen, bestandig rolig og langsomt. Men hun saae bestemt paa Niels, der havde sat sig hen bag Bordenden, hvor han plejede at lure lidt efter Middagen.

„Naa, var du saa ved Avktionen, Niels?“ spurgte hun lidt efter, ligesom tøvende.

„Ja, jeg var“.

„Naa, fik du saa de Kragetræer?“

„Nej, jeg gjorde ikke“.

„Hvorfor gjorde du ikke det, Niels? Gjorde du da ingen Bud?“

„Jo, — Bud baade gjorde og fik jeg“.

„Hvad var der saa i Vejen da?“

„De kjendte mig ikke, sagde de, og saa blev Budet gjort om“.

„Hvem sagde det?“

„Det gjorde ham Fuldmægtigeren, som sad og skrev. Jeg kunde ikke faa Kredit, sagde han“.

„Sagde du da ikke, vi kunde betale til Mikselsdag?“

„Jo“.

„Hvad sagde han saa?“

„Det lo han af. Jeg var for gammel, sagde han“.

Else Niels Ingvor spurgte ikke om mere, og en Stund efter var alt atter sunket ned i den gamle Stilhed. I den lille Stue lød kun Urets Perpendikel og de to Gamles langsomme Aandedræt. Med Hænderne foldede i Skødet sad de hver i sin Ende af Stuen og glemte Verdens Bitterhed i en let Slummer. Katten fik nu Lov at snue i Ro og Apostlene at hvile paa deres Gærninger.

Stille svandt Eftermiddagstimerne bort; lydløst skred Solens lysende Firkanter hen over Gulvet, mens Johanne fra Ovnkrogen tankefuldt stirrede ud gennem de smaa Ruder, fortabt i ængstelige Drømme om den store, urolige Verden udenfor.

III

NATTEN efter laa Johanne i en tung Søvn, da hun mærkede nogen pusle ved hendes Seng. Inden hun endnu ret var vaagen, hørte hun en Stemme snakke i hendes Nærhed. Utydeligt hørte hun Ordene:

„To Mark . . . to Mark og to . . . to Mark og fire Skilling . . . to Mark . . .“

Da hun slog Øjnene op, stod Bedstefaderen i bar Skjorte ved Siden af Sengen og gjorde Fagter med Hænderne i Luften. Det første Dag-skær faldt netop ind gennem Vinduet paa hans underligt forvredne Ansigt.

„Men Morfar dog!“ hviskede det forfærdede Pigebarn. Hun saae straks, at det var galt fat og begyndte at græde.

Nu vaagnede ogsaa Bedstemoderen.

„Herre Jesus! — Niels!“ udbrød hun og satte sig overende i Sengen.

Den gamle Mand havde Feber. De andre kom i Hast paa Benene og fik ham med Besvær bragt til Sengs igjen; men hele Formiddagen laa han i de vildeste Fantasier og gentog sine Avktionserindringer: to Mark, to Mark og fire, — eller han snakkede højt med Stjerne, saadan som han havde for Vane, naar han pløjede, og sagde: „Hyp, Gamle! Nu maa vi lette Benene, . . . ja, saadan skal det være . . . immer fort . . . saa faar vi Davre . . . hyp! . . .“

Men hans svage Kræfter var snart opbrugte. Røsten døde efterhaanden bort i hæse Toner, og ved Middagstid laa han ganske stille og kunde ikke røre sig.

Slimen havde samlet sig i Strubehovedet, og han havde ikke længer Kræfter til at hoste det op. Aandedrættet fik derved en snorkende Lyd; men der rørte sig ikke en Trækning i hans Ansigt. Øjnene var tillukkede, men Munden stod

halvt aaben, og Fugtigheden paa Læberne tørrede ganske ind til et hvidt Skorpelag.

Else saae, at det var paa det sidste. Hun sad trofast ved hans Side, holdt hans Haand og saae ufravendt ind i det lille blege Dødningeansigt. Hun var rolig og fattet, og der var et højtideligt Vemod i den sindige Maade, hvorpaa hun søgte at lindre hans Kamp ved af og til at fugte hans tørre Læber med en lille Svamp. —

Imidlertid havde Johanne faaet Stjerne forspændt og var paa Vej efter Distriktslægen, der boede en halv Mils Vej derfra.

Paa hele Køreturen sad hun med Haanden for Ansigtet og hulkede, saa alle vejfarende forundret saae efter hende; og endnu inden hun var kommen helt ind ad Doktorens Dør, sagde hun ganske aandeløs:

„Morfar er syg“, — og stak saa i at hulke ganske højt.

„Hvem?“ spurgte Lægen; han sad ved sit Skrivebord og saae fortrædelig op.

„Morfar . . . Gamle Niels Ingvor paa Marken“.

„Naa ja, Barn — det er da ikke at tage saadan paa Veje for. Du havde jo nær skræmmet Livet af mig, saadan som Du kommer her og . . . og . . . og . . .“

Doktoren var en lille fed Mand med et rødskjoldet Ansigt, et stort, rødt, busket Overskæg og et fraværende Blik bag Guldbrillerne. Han rejste sig fra Stolen med stort Rabalder, aabnede en Dør og raabte noget ud — med et Brøl, der syntes at have til Hensigt at sprænge Huset i Luften. Det unge Pige-barn standsede sin Graad og trykkede sig forfærdet op imod Væggen.

Derpaa satte Doktoren sig atter tilrette ved Bordet og fortsatte sit Skriveri.

Johanne blev staaende henne ved Døren og turde næppe røre sig. Hjærtet bankede i Siden paa hende af Skræk og Utaalmodighed; men Minutterne løb, og der viste sig stadig ingen. Hun syntes tilsidst, hun maatte have staaet der

en hel Time, og der hørtes intet uden Doktorens kradsende Pen paa Papiret.

Endelig rejste han sig og begyndte at vandre op og ned ad Gulvet, mens han tankefuldt kløede sig oven i sin skaldede Isse og halvhøjt mumlede noget hen for sig. Med eet fik han Øje paa Johanne og standsede midt i Stuen. Med Hænderne i Siden, skrævende Ben og Pennen i den savlende Mund, saae han maabende paa hende.

„Hvad Pokker! Hvad vil De her?“

„Jeg . . . jeg . . .“ stammede hun.

„Naa — det er jo sandt! . . . Men hvor Pokker bliver min Kaffe af! . . . Abe-lone!“ brølte han igen, saa det genlød i Huset, og lidt efter kom en tyk, rød Tjenestepige trevent ind, tørrende Fingrene i sit Sækkelærredsforklæde, og spurgte familiært, hvad der var paa Færde.

Der opstod et Skjænderi mellem de to. Kaffen stod nemlig paa Bordet og havde staaet der hele Tiden. Saa fik Doktoren endelig sit Tøj paa og stod ude paa Stentrappen.

Men her standsede han igen med et Udraab, plantede Hænderne i Siderne og saae — først paa Køretøjet og derfra hen paa Johanne — med et stort Blik oven over Brillerne.

„Er Du rigtig klog?“ udbrød han. „Anser Du mig for Slagter eller Jordemoder? . . . Hvor kan det falde Dig ind at møde her med saadan et Køretøj? . . . Manden kan jo være baade død og begravet, inden jeg naaer derhen med det Stykke Oldsag der!“

Ved de sidste Ord pegede han med et Fodspark hen paa gamle Stjerne, der — som om den havde forstaaet Øjeblikkets Alvor — netop havde strammet sig op til en usædvanlig Værlighed.

„Du maa skaffe et andet Køretøj. Jeg har tidt nok sagt, at jeg ikke kører ud med Enspændere, som man kan risikere baade Liv og Lemmer med. Og saadan en skidden Gumpkasse, Du møder med her. Jeg tænker, jeg skal lære jer noget andet herefterdags“.

Dermed vendte han sig kort omkring og smældede Døren i efter sig.

Der stod den unge Pige, nærvæd at se om paa Stentrappen. Hun kendte ingen Mo'ers Sjæl der i Nærheden, og paa Hjælp var derfor ikke at tænke nu midt i Høsten. Sanseløst, uden ret at vide, hvad hun gjorde, styrtede hun i sin Fortvivlelse atter hjem, og kom netop ind ad Døren i det Øjeblik, da den store Vorherre tog den „lille Vorherre“ ved Haanden og førte ham ind til Paradisets evige Fred.

Johanne sank ned ved Fodenden af Sengen i sygelig, heftig Graad. Gamle Else derimod foldede stille den dødes Hænder over Brystet og trykkede hans Øjne til. Da hun lagde Dynen tilrette omkring Liget, fornåm hun endnu ligesom en flakkende Bank i dets venstre Side. Men snart stilnede ogsaa den af; og for stedse standsede det Hjærte, som han gav hende i deres Ungdoms Vaar for mere end et halvt Aarhundrede siden.

Endnu en Stund blev hun stille siddende ved

hans Side og saae paa ham. Men da Liget blev koldt og store Fluer begyndte at sætte sig i Øjenkrogene, bredte hun et Lagen over det og lagde en Staalsaks under dets Fødder, før hun forlod det. —

IV

FEM Dage efter denne Begivenhed blev Niels Ingvor begravet. Fjortende Dagen efter holdtes der Avktion over det gamle Hus paa Lillelunde Mark.

At sige: selve Huset og den lille Jordlod tilhørte Greven og faldt derfor nu tilbage til Herskabet. Men alt det gamle Indbo lige til Sengklæder, Spinderokken og den afdødes Gangklæder blev bragt ud i den nu helt nedtraadte Have og paaskrevet store Tal med Kridt.

Til Niels Ingvors Begravelse havde Else forbrugt sine sidste, fattige Midler. Endda stod hun i Efterstand med Skatter og Præstens Tiende for det sidste halve Aar, og hun var saaledes nu hjemfalden til Fattighuset — eller „Arbejds-huset“, som det finere kaldtes.

Johanne havde faaet Plads inde i Købstaden og skulde rejse om Aftenen efter Avktionen.

Lige siden Morgenstunden havde de begge gaaet og ventet paa en Vogn, der skulde føre Else til hendes triste Alderdomsasyll, da hun ikke kunde gaa saa langt. Men endnu ved Avktionens Begyndelse var Vognen ikke kommen; og mens Raab og Latter lød ind til dem fra den forsamlede Mængde ude i Haven, gik disse to forladte tilsammen en sidste Vandring med hinanden i Haanden gennem det tomme og øde Hus, standsede lidt hist og her og gik saa videre. Ingen af dem talte. Men da Johanne fik Øje paa den gamle Morfars Neglepind i den samme Sprække i Panelet, hvor han altid satte den, kom hun til at græde heftigere.

Ude fra Forsamlingen, hvor Avktionsholderen sad oppe paa en Slags Tribune dannet af et Par Borde og var vittig, saadan som alle Avktionsholdere, blev Raabene bestandig livligere. Og hver Gang et af disse gamle, minderige Stykker blev raabt op til Bud, klemte Johanne fastere

om den gamles Haand og gemte sig tættere ind til hende.

Pludselig lød en hundredstemmig Skoggerlatter der ude fra. Johanne vendte sig mod Vinduet for at se, hvad der var paa Færde; men med et lille Gys tog hun hurtigt Hovedet til sig igen og hviskede:

„Mormor! — Stjerne!“

Den stod derude midt i Forsamlingen — med knejsende Nakke, Ørene tilbage — og saae sig omkring, som om dens gamle Hjærte bankede af Stolthed og Henrykkelse.

„Naa — byd saa paa den, Folk!“ raabte Avk-tionsholderen. „Lad det nu gaa lidt villigt. En dejlig 30-Aars Plag! Hvor meget skal vi ha'e?“

En gemytlig Fyr gik hen og kiggede den under Halen og sagde:

„Jamen — den har jo ingen Tænder;“ og dette gav Anledning til et fornyet Latterudbrud og flere lignende Vittigheder. Men ingen vilde byde.

En Hestslagter fra Byen, der tilfældig kom

kørende der forbi, forbarmede sig endelig over Dyret og købte det for femten Kroner. Med et lystigt Grin bandt han det straks til Bagsmækken af sin Vogn — og under Forsamlingens Jubel travede Stjerne hen ad Vejen fra sit Fædrenejhem, saa strunk og kæk, som vilde den fordre Livet ud paany.

Men tvende Dage efter bekendtgjordes gamle Stjernes dødelige Bortgang i Avisen under Overskriften „Ungt, fedt Oksekød“. —

Imidlertid var Vognen kommen, der skulde føre Else og Johanne bort. Den holdt ovre paa den anden Side af Huset, og uden at nogen mærkede det, forlod nu ogsaa de det gamle Hjem.

Hidtil havde den gamle Kone været rolig og fattet, saaledes som det laa for hendes Natur. Men paa Vejen herfra var det, som om hun et Par Gange blev betaget af Svimmelhed; og da de endelig standsede udenfor Fattighusets Dør og Johanne hjalp hende op ad den mørke Trappe, mærkede hun en stærk Sitren i hendes Arm.

En kroget Kone lukkede Døren op for dem

og førte dem ind i et stort, men lavt og mørkt Rum med mange smaa Vinduer, hvorfra en kvælende, muggen Luft slog dem i Møde. Ved hvert af Vinduerne sad en gammel Kone og karte smudsig Uld, og henne ved Sengerækken, der fyldte hele den ene lange Væg, stod en lille væmmelig Vanskabning, halvt afklædt, og loppedede sig.

Johanne saae disse frittende Øjne og stumptandede Munde, der overalt vendte sig imod dem, idet de traadte ind. Der jog en Gysning gennem hende, og hun vendte Ansigtet bort. Hun kunde ikke udholde den forfærdelige Tanke, at det var her, det Liv skulde ende, som hun elskede højst i Verden. I fortvivlet Graad klyngede hun sig til den gamle og gemte for sidste Gang sit lille frygtsomme Hoved ved hendes Bryst.

„Aa, Mormor! Mormor dog!“

„Bryd dig ikke noget om mig, du lille“, sagde den gamle Kone og klappede hende over Haaret. „Og glem ikke Vorherre. Saa gaar det os altid godt“. —

Udenfor ventede Vognen, der skulde føre hende videre ud i den store vildsomme Verden.

Vejen faldt igen forbi det lille Hus paa Marken, hvor Avktionen nu var forbi og alt var tomt.

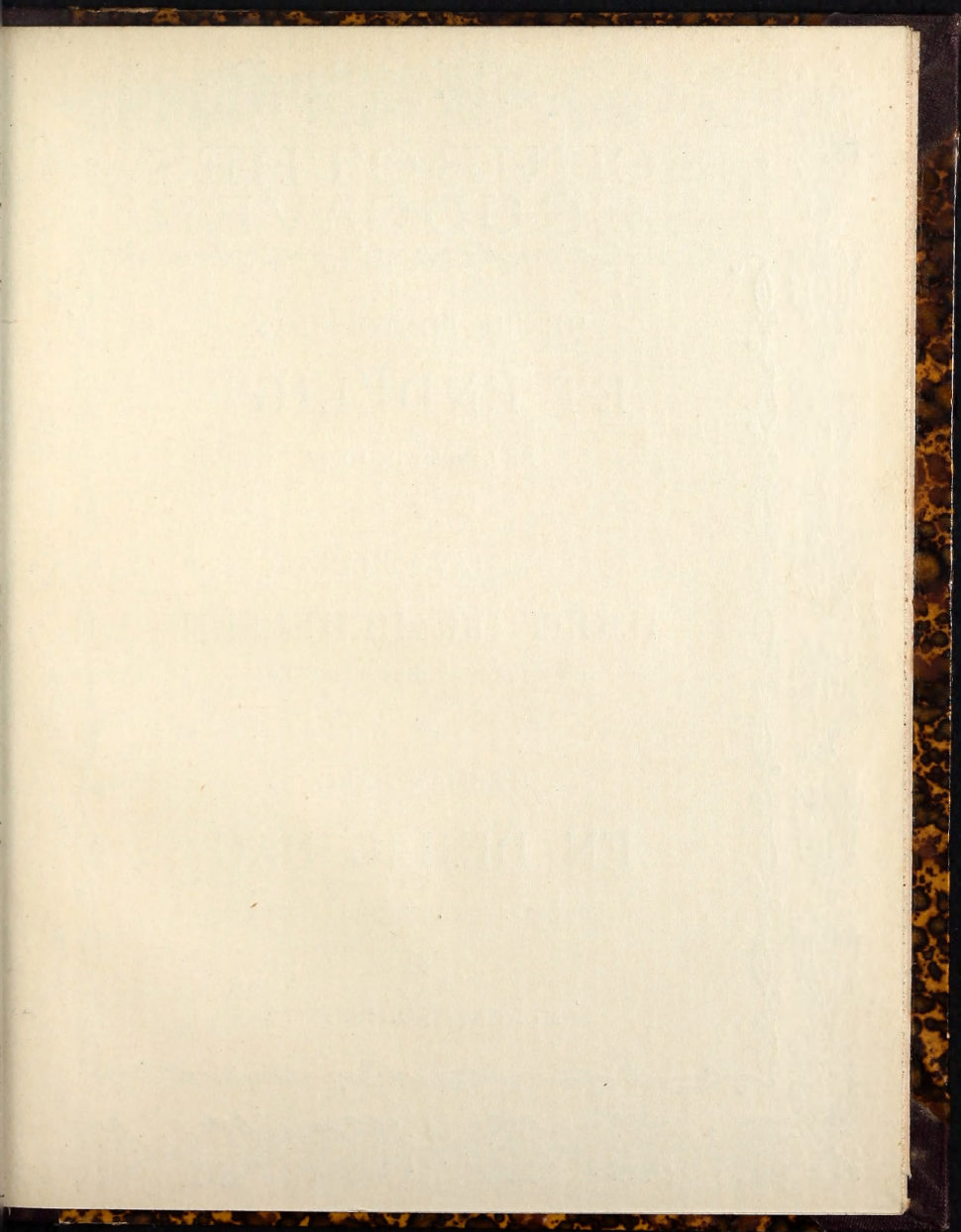
Men Johanne vendte Ansigtet bort; hun vilde ikke se det. Og ogsaa hun begyndte at tænke paa, om ogsaa virkelig Verden — som Skriften sagde — i alle Ting var skabt saa „saare godt“.

HENRIK PONTOPPIDAN

Landsbybilleder		Kr. 3.00
Fra Hytterne		- 2.00
Ung Elskov		- 1.75
Mimoser		- 2.50
Isbjørnen		- 1.75
Spøgelser		- 2.75
Skyer		- 4.00
Kroniker		- 1.85
Det forjættede Land. Kplt.		- 5.00
Muld		- 5.25
Det forjættede Land		- 4.75
Dommens Dag		- 4.00
Minder. Ill.		- 2.50
Nattevagt		- 2.75
Den gamle Adam		- 2.50
Fortællinger I—II		- 5.50
Lykke Peer		- —
Natur		- 3.25
Højsang. Ill.		- 3.50
Kirkeskuden. Ill.		- 3.00
Vildt. Ill.		- 3.00
Sandinge Menighed. Ill.		- 3.00
Et Endeligt		- 0.50

SCHUBOTHES
SÆRUDGAVER

HENRIK PONTOPPIDAN

ET ENDELIGT

EN LANDSBYHISTORIE

✧

GUSTAV ESMANN

HJORT OG MICHELSEN

EN KØBENHAVNERFØRTÆLLING

✧

HERMAN BANG

EN DEJLIG DAG

FØRTÆLLING FRA EN KROG I LIVET

✧

SAMLINGEN FORTSÆTTES

